Inkluderende digitalisering

LMU-møte ved NHH
7.4.2021

Bjørnar Kvernevik

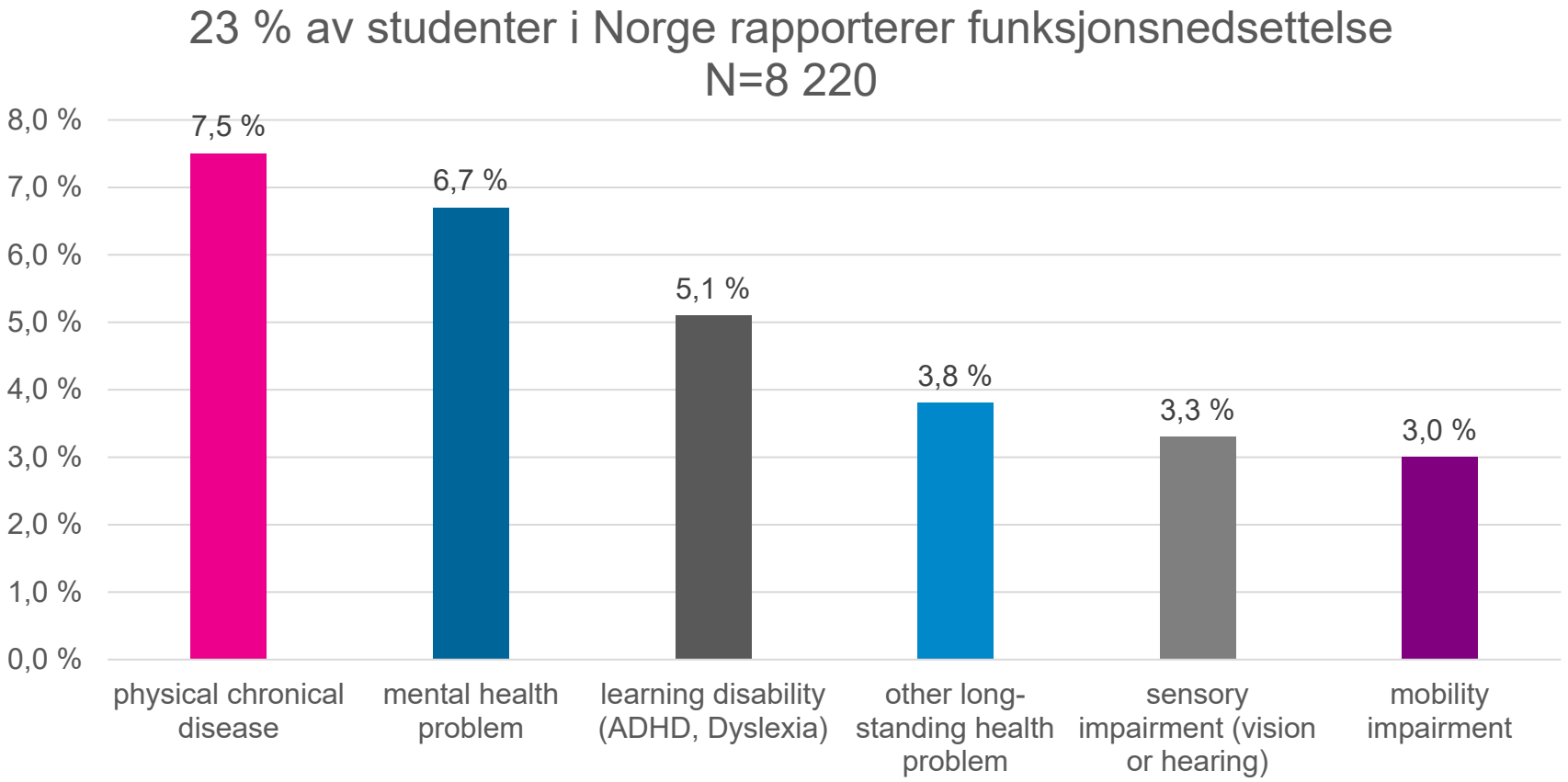
Universell

Studenter i 2021

- Heterogen og mangfoldig gruppe
- Forskjellige forutsetninger og behov
- Gode løsninger er viktige for:
  - Deltakelse
  - Gjennomføring
  - Lik rett til utdanning

Norge: Eurostudent VI (2018)

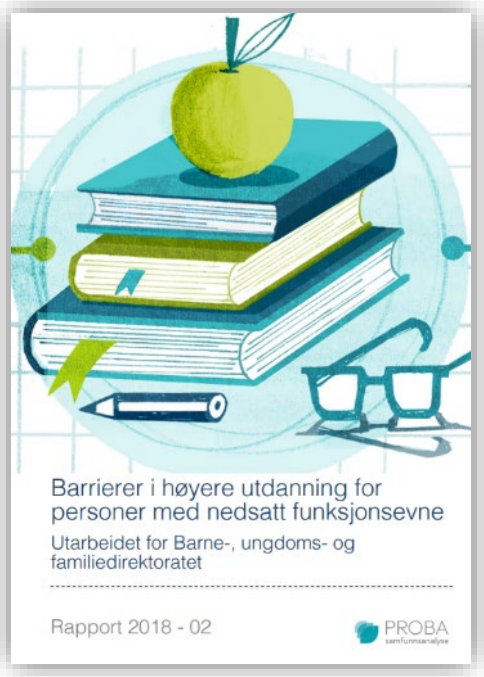

- Fra Eurostudent VI Database: Type of health impairment (detailed)

Digitale barrierer

Kartlegging av barrierer i høyere utdanning for personer med nedsatt funksjonsevne

- 28 % rapporterer om digitale barrierer
- De fleste studenter opplever digitalisering som en støtte og forbedring av tilgangen til høyere utdanning

Universell utforming – definisjon

«Universell utforming er utforming av produkter, omgivelser, programmer og tjenester på en slik måte at de kan brukes av alle mennesker, i så stor utstrekning som mulig, uten behov for tilpassing og en spesiell utforming.»

- FN-konvensjonen om rettigheter til mennesker med nedsatt funksjonsevne (CRPD)

Web og universell utforming

«Internetts styrke er at det er universelt. Tilgjengelighet for alle er essensielt, uavhengig av funksjonshemming»

Tim Berners-Lee, direktør for W3C, oppfinner av world wide web

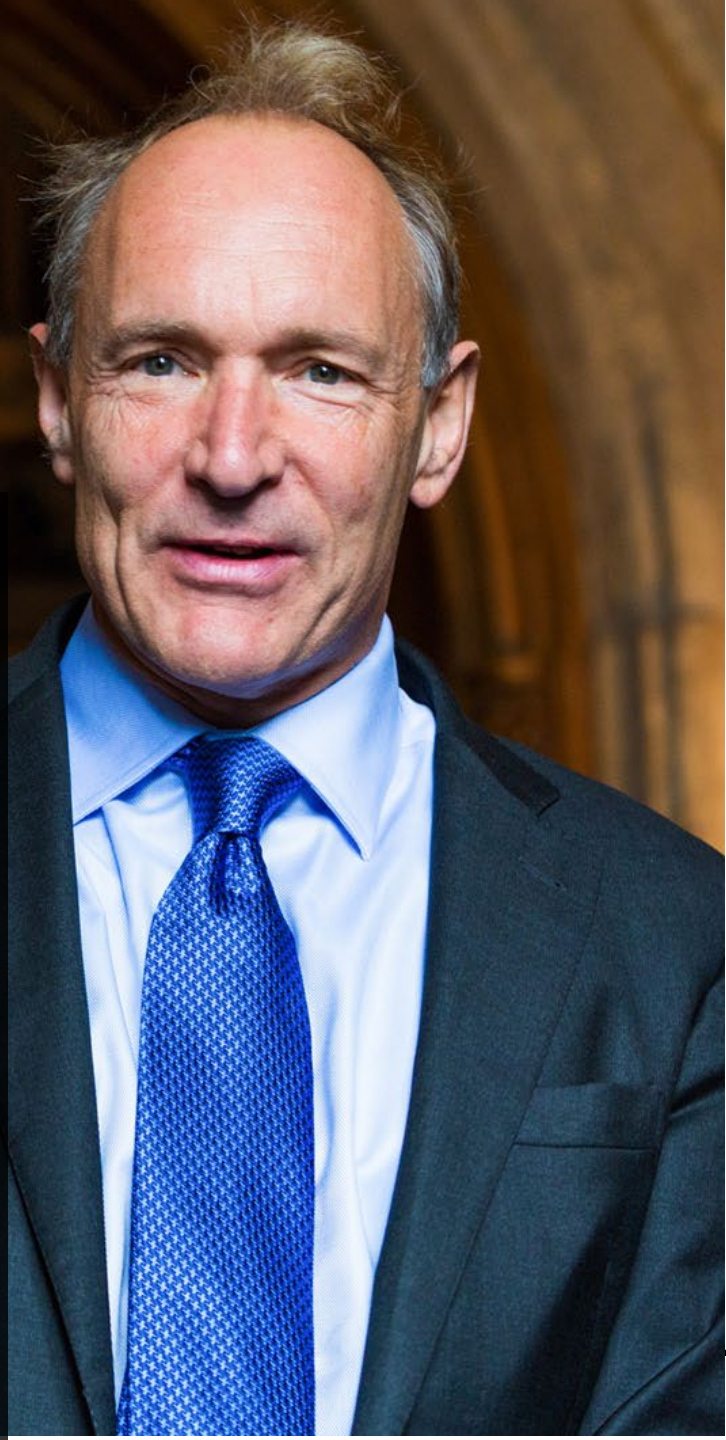
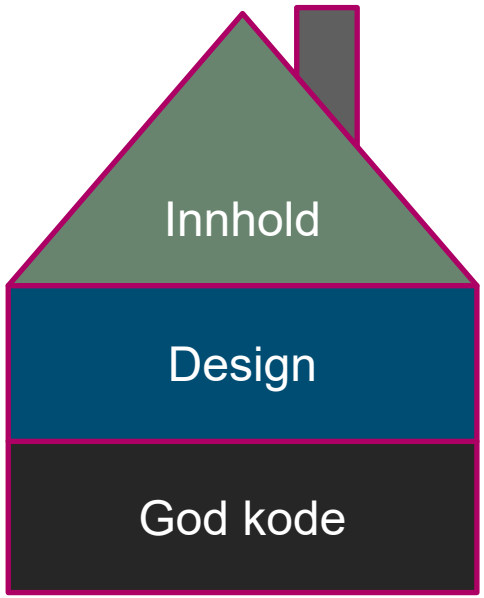

Foto: Paul Clarke (CC BY-SA 4.0)

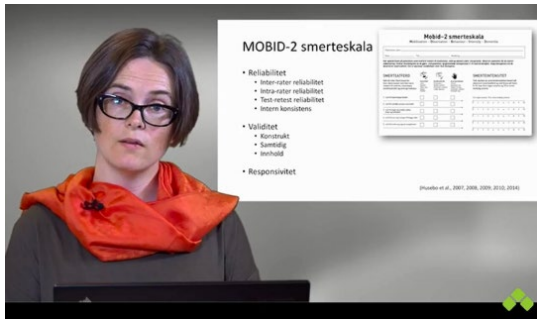
Lovkravene i kortform

- Styres av et sett med retningslinjer (WCAG).
- Innhold må være mulig å oppfatte:
  - Video, lyd og bilder må ha tekstalternativ
  - Nettsider og dokumenter må være korrekt utformet
- Innhold må også være mulig å betjene, forståelig og robust.

Eksempel 1: Video

Det må være et tekstalternativ til lydinnholdet i video

Funksjonelle krav:

- Gjengi innholdet i videoen
- Synlige tekster som ikke er i veien for innhold
- Tekstalternativ kan være manus som kan lastes ned og som gjengir lydinnhold

Tenk over:

- Hvem gjør dette, når skjer det?
- Kostnader
- Tenk på tekst som kvalitet
- Pragmatisk tilnærming til eksisterende innhold

Eksempel 2: Dokumenter og filer

Dokumenter må være universelt utformet når de lastes opp på nett eller legges inn som digitale læremidler.

Tenk over:

- Født digitalt gir best resultat
- Bruk innebygde stiler (overskrifter, punktlister)
- Alternativtekster til bilder, grafer, tabeller
- Bruk tilgjengelighetskontroll
- Mye god tilgjengelighet starter i Word/Powerpoint

Zoom og Teams

- Begge systemene er i utgangspunktet universelt utformet
- Tilgjengeligheten avhenger av riktig bruk
- Synkron undervisning (direktesendt) er **ikke** omfattet av de nevnte kravene om universell utforming, slik som teksting eller et spesielt format

Tilrettelegging

- Når universell utforming ikke er mulig eller tilstrekkelig, skal institusjonen sørge for *egnet individuell tilrettelegging* av:
  - Lærested
  - Undervisning
  - Læremidler
  - Eksamen

- Universell utforming skal likevel være hovedregelen.

God praksis i Zoom og Teams – syn

- Eksempel: Blind/svaksynt student, får ikke med seg figurer og tekst som vises i Zoom.

- Løsningsforslag:
  - Dele presentasjon/manuskript på forhånd.
  - Foreleser leser opp eller beskriver figurer og bilder i presentasjonen. Dette kalles integrert synstolkning.

God praksis i Zoom og Teams – hørsel

- Eksempel: Student som er døv eller har nedsatt hørsel, hører ikke det som blir sagt.

- Løsningsforslag:
  - Studenter som er døve eller har sterkt nedsatt hørsel har rett på tolketjeneste gjennom NAV. Kontakt hjelpemiddelsentralen.
  - Bruk automatisk teksting, det kan være godt nok.

- Merk: Hvis institusjonen legger ut opptak av forelesningen, har den 14 dager på seg på å få det tekstet.

Verktøy og ressurser

Veileder for universelt utformet video i undervisningssektoren

Lytt

| Publisert: 09.jan 2020 | Endret: 17.apr 2020 |

Innhold

Teksting

Synstolkning

Ressurser

Last ned veilederen

DOCX: Veileder universell utforming av video

Last ned Veileder universell utforming av video.docx

PDF: Veileder universell utforming av video

Last ned Veileder universell utforming av video.pdf

Nyhetsbrev

Meld deg på vårt nyhetsbrev

E-post:

kari@nordmann.no

- Universell har en nettbasert veileder om universell utforming av video.

- uutilsynet har laget en kort oversikt over enkle grep for å nå alle på nett.

- Om video, lyd, dokumenter, stiler, kontrast med mer.

• VEILEDER • UNIVERSELL UTFORMING • DOKUMENTER

Lytt

Universell utforming av PDF-dokumenter

Bjørnar Kvernevik | Publisert: 31.mar 2020 | Endret: 02.apr 2020 |

Innhold

1. Hvorfor PDF
2. Godt grunnarbeid – godt resultat
3. Spesielt om tabeller
4. Konvertering
5. Tilgjengelighetssjekk og feilretting
6. Logisk leserekkefølge og kontrast
7. Spesielt om alternativ tekst

Eksterne ressurser

Digitaliseringsdirektoratet – Dokumenter på nettsider

Adobes hjelpesider om tilgjengelighet

Videoserie om PDF-tilgjengelighet fra MSFTEnable

Nyhetsbrev

Meld deg på vårt nyhetsbrev

E-post:

kari@nordmann.no

- Universell.no/uupdf

- I samarbeid med MediaLT har Universell også laget en veileder om universell utforming i Zoom og Teams.

Flere ressurser

- E-læringskurs om universell utforming, Digitaliseringsdirektoratet
- Universell utforming av dokumenter og nettsider, Canvas-kurs, Høgskolen i Innlandet
- Lovkrav og løsningsforslag for web, Veilederportal fra Digitaliseringsdirektoratet

Universell sin rolle

Pådriver, rådgiver, samarbeidspartner, kunnskapsutvikler, formidler, nettverksbygger.

www.universell.no

kontakt@universell.no

